

SPECIAL ARTS INSPIRATIE-
EN NETWERKBIJENKOMST

DE KRACHT VAN SAMENWERKING

SPECIAL ARTS
Stichting Special Arts Nederland

Wat kunnen professionals in de kunstzinnige dagbesteding doen om hun positie te versterken en ervoor te zorgen dat hun waardevolle activiteiten overeind blijven? Een vraag die leeft bij de bezoekers van de tweede netwerkbijeenkomst, die Special Arts op dinsdag 24 juni organiseerde. De middag stond in het teken van samenwerking. Het aangaan van verbindingen blijkt tot verrassende kruisbestuivingen en wederzijdse versterking te leiden. Een bijeenkomst met bevlogen sprekers, inspirerende voorbeelden en veel praktische tips waarmee iedereen direct aan de slag kon.

Ook deze keer werd de inspiratiebijeenkomst van Special Arts gehouden in de theaterzaal van AFAS Software in Leusden. De boodschap van algemeen directeur **Bas van der Veldt**, lid van de Raad van Advies van Special Arts, was duidelijk. “Treuren over de veranderingen in de financiering heeft geen zin. Jullie hebben zoveel creativiteit in huis. Als je die inzet bij het zoeken naar manieren om geld te verdienen, komen jullie eruit. Hoe kun je het goud dat je in handen hebt vermarkten?” Met pakkende voorbeelden liet hij zien hoe belangrijk de aandacht voor details is bij het ontwerpen van producten en diensten. “Als je dat met zorg en toewijding doet, toon je respect voor de klant.” Nog een staaltje van commerciële feedback: “Zorg ervoor dat je de belangrijkste beslissers persoonlijk kent. Organiseer een lunch en breng ze in aanraking met deze fantastische vorm van dagbesteding. Als ze ooit bij je geweest zijn, durven ze je niet te weigeren.”

Contracten afsluiten

Volgens **Albertus Laan van Bureau HHM** voltrekken de decentralisaties, zoals die van AWBZ-functies naar de Wmo, zich op dit moment in een “moordend tempo”. “Vorig jaar proefde ik een enorm elan bij zorgaanbieders én gemeenten. Maar het ontwerpen van een nieuw zorgstelsel blijkt toch complexer dan men aanvankelijk dacht.” Hij toonde aan dat de inrichting van het nieuwe stelsel per gemeente of regio

verschilt, evenals de manier waarop contracten worden afgesloten. Het kan zijn dat dit regionaal gebeurt, of rechtstreeks met de gemeente. Er zijn ook gemeenten die ervoor kiezen om alleen met hoofdaannemers in zee te gaan. “Voor kleinere ateliers is het dan van belang om contracten af te sluiten met deze grote zorgaanbieders.” Sommige gemeenten gooien het helemaal over een andere boeg. Zij kopen geen bestaande producten of diensten meer in, maar koppelen de financiering aan bepaalde resultaten die ze op klantniveau hebben geformuleerd. “Dat vraagt een heel andere manier van denken, waarbij je slimme oplossingen moet bedenken om die resultaten te halen.”

Hij wees er ook op dat vaak gewerkt zal worden met legeraamcontracten. Dat betekent dat er afspraken zijn over de betaling, maar nog onbekend is hoeveel zorg er zal worden afgenomen. Hoewel het afsluiten van contracten de komende maanden gaat spelen, wisten nog maar weinig aanwezigen hoe de procedure er voor hen uit ziet. Albertus Laan kon iedereen alleen maar op het hart drukken zich goed te verdiepen in de ontwikkelingen in de gemeente en regio, daarop te anticiperen en het aanbod laten aansluiten op de lokale situatie. Hij wees er ook op dat grote zorgorganisaties dagbestedinglocaties en doelgroepen zullen samenvoegen om kosten te besparen. “Wil je onderdeel uitmaken van die integratie en de kracht van samenwerking zoeken, of wil je je juist onderscheiden en de eigen broek gaan ophouden?”

Albertus Laan:

“VERDIEP JE GOED IN DE ONTWIKKELINGEN VAN JE GEMEENTE EN REGIO.”

Erik Scherder:

“FANTASTISCH OM TE ZIEN WAT ER IN HET BREIN GEBEURT ALS MENSEN KUNST MAKEN OF KIJKEN NAAR KUNST.”

Vurende neuronen

Professor **Erik Scherder**, hoogleraar **Klinische Neuropsychologie aan de Vrije Universiteit**, sloot aan bij de grote uitdaging waar zijn publiek voor staat door te wijzen op de mogelijkheden om ons brein te verrijken. Met kleurrijke beelden van het belangrijkste baansysteem, cruciale hersengebieden en vurende neuronen liet hij zien dat creatieve activiteiten, net als beweging, de verbindingen en daarmee allerlei cognitieve functies stimuleren. Zo blijkt dat het empathisch vermogen van kinderen met autisme die een muziekinstrument bespelen toeneemt. “In die richting moet u ook denken als het gaat om mensen met een verstandelijke beperking die creatieve activiteiten ontplooiën.” Hij legde uit dat bij de meeste van hen het voorste gedeelte van de hersenen, de prefrontale cortex, kwetsbaar is. Dit gebied is cruciaal voor functies als plannen en problemen oplossen en bepaalt voor een groot deel ons zelfstandig functioneren. “Bij kinderen met een verstandelijke beperking, maar ook bij volwassenen, moet je er juist alles aan doen om de prefrontale cortex te verrijken. Fantastisch om te zien wat er in het brein gebeurt als mensen kunst maken, kijken naar kunst, een instrument bespelen, luisteren naar muziek, zingen of dansen. *The sky is the limit* als het gaat om de stimulering van het brein. Wat u doet is ongelooflijk belangrijk!”

Wat gaat u morgen doen met vandaag?

“MIJN COLLEGA’S HIEROVER GEÏNSPIREERD VERTELLEN! EN MEEDOEN MET HET ANDERE GEDICHT!”

Marion Beltman:

“MET NAME DE KRUISBESTUIVING TUSSEN VERSCHILLENDE DISCIPLINES IS INTERESSANT.”

Samenwerking zoeken

In opdracht van zorginstelling Pameijer ontwikkelde organisatieadviseur **Marion Beltman** een toekomstbestendige *businesscase* voor Galerie Atelier Herenplaats en Theater Maatwerk in Rotterdam. Het idee om deze en andere voorzieningen onder te brengen in één Talentenhuis werd ook door de gemeente enthousiast ontvangen. Voormalig wethouder Marco Florijn adviseerde tevens samenwerking te zoeken met het Rotterdams Centrum voor Theater en op die manier de kans op het verwerven van cultuursubsidies te vergroten. Daarnaast zal onder meer ingezet worden op het ontwikkelen van sponsorpakketten en het geven van workshops in het onderwijs en bedrijfsleven. Beltman: “Met name de kruisbestuiving tussen verschillende disciplines is interessant. Daarbij moet je niet bang zijn voor de cultuurverschillen. Probeer steeds vertrouwen te hebben in wat er goed gaat en bekijk waar je elkaar in kunt versterken.”

Aan de hand van het *Business Model Canvas* liet zij zien hoe verhelderend het is om een goede analyse te maken van de organisatie, en daarbij te beginnen met de relaties. “Er zijn veel meer doelgroepen dan de cliënten. Stel jezelf de vraag wat je voor hen kunt betekenen. Ook in de communicatie-

Wat gaat u morgen doen met vandaag?

“MORGEN GA IK DE DIRECTIE VAN HET PLAATSELIJKE MUSEUM BELLEN. DANK VOOR VANDAAG!”

kanalen kan nog veel verbeterd worden.” “Hoe kun je bedrijven interesseren en overhalen je activiteiten te sponsoren?”, was een vraag uit de zaal. Beltman: “Probeer vooral via warme netwerken contact te leggen, bijvoorbeeld familieleden van cliënten. Je hebt natuurlijk een dijk van een verhaal dat aansluit bij de gedachte van maatschappelijk verantwoord ondernemen.” Bas van der Veldt sprong daarop in. “Klop nou eens niet aan bij een onderneming die al van alles doet op het terrein van sponsoring, maar spreek juist de bedrijven waar je nooit iets van hoort aan op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.”

Praktische tips

“We hebben een prachtig verhaal te vertellen”, zei ook **Tine Veldhuizen van Special Arts**. “Als je dat zichtbaar maakt, creëer je bestaansrecht.” Met negen praktische tips sloot ze het plenaire gedeelte van de bijeenkomst af. Ze doelde niet alleen op externe, maar ook op interne zichtbaarheid. Eén keer per maand een kwartier bellen met de bestuursvoorzitter bijvoorbeeld, of een idee presenteren in een pilot. “Dan gaat het tot de verbeelding spreken en krijg je de handen veel sneller op elkaar.” De bijzondere kunstuitingen ten gelde maken kan door verbindingen aan te gaan met lokale organisaties of met leveranciers, maar ook door het productaanbod uit te breiden. Als voorbeeld noemde ze een teamtje in de vorm van een route langs verschillende locaties. Een veranderende omgeving vraagt om alertheid: wat gebeurt er buiten en wat komt er intern op je af? “Selecteer tien nieuwsbrieven die je inspireren. Breng het kunstproces in kaart en ontdek werkzaamheden voor een andere doelgroep dan de cliënten die je al in huis hebt. Weet waar je kennis kunt halen.” Dat kan extern zijn, maar ook in eigen huis is uitbreiding van expertise mogelijk. “Creëer variëteit in vrijwilligers en stagiairs. Waarom niet een student commerciële economie zetten op een sponsorplan voor de leveranciers?”

“PRESENTATIES OVER SUCCESVOLLE VORMEN VAN SAMENWERKING EN FINANCIERING”

Wat gaat u morgen doen met vandaag?

“IK GA MIJN MEERDEREN OVERTUIGEN VAN DE DUIDELIJKE MEERWAARDE VAN KUNST OP WEG NAAR WERK (PARTICIPATIE).”

Daarna was het tijd voor de twaalf *elevator pitches* over succesvolle vormen van samenwerking en mogelijkheden om geld en menskracht te vinden. Kort maar krachtig vertelden professionals hoe zij hun creatieve activiteiten weten te verbinden met de kunstwereld, het bedrijfsleven, het onderwijs en re-integratietrajecten. Ook waren er pitches over financieringsmogelijkheden en de inzet van deskundige ouderen. **Fons van Leeuwen van de SESAM Academie:** “Wij zijn tachtig bevlogen senioren met een schat aan ervaring die zich graag ten dienste willen stellen van vrijwilligersorganisaties. Wij kunnen onder meer adviseren bij organisatorische vraagstukken en fondsenwerving.”

Creëren van meerwaarde

Dat samenwerking en integratie vanzelf op gang kunnen komen door met anderen in één pand te zitten, blijkt wel uit de ervaringen van Kunst-Lijn 3 van zorgorganisatie Frion. “Onze kunstenaars zijn samen met allerlei startende en kleine ondernemers gevestigd in de Creatieve Coöperatie in Zwolle. Daar loop je elkaar letterlijk tegen het lijf. We zijn constant op zoek naar het creëren van meerwaarde. Wat kun je voor elkaar betekenen en wat kun je in gezamenlijkheid doen? Zo helpen deelnemers bijvoorbeeld bij een mailing, en komen ondernemers soms een paar uurtjes schilderen in het atelier. We willen meewerken in het atelier ook als product op de markt gaan brengen.”

Foto's: Claudia Kamergorodski

Van wild plan tot werkelijk project

Jij maakt het mee, een initiatief van het Fonds voor Cultuurparticipatie, is een nieuw digitaal subsidieplatform voor kleinschalige projecten op het gebied van kunstbeoefening in de vrije tijd. Wat begint met een leuk idee, kan met behulp van tips en commentaar in zes weken uitgroeien tot een concreet plan. Binnen twee weken volgt de beoordeling, maar kun je ook anderen mobiliseren om op jouw project te stemmen en zo de kans op subsidie vergroten. Belangrijke criteria zijn vernieuwing en samenwerking. Willemijn in 't Veld van het Fonds voor Cultuurparticipatie: “Verzin iets geeks met een goede partner. Hoe innovatiever hoe beter.”

WWW.JIJMAAKTHETMEE.NL

WWW.CULTUURPARTICIPATIE.NL

Wat gaat u morgen doen met vandaag?

“ALLES OP EEN RIJTJE ZETTEN EN KIEZEN WAT IK GA OMZETTEN IN DAADKRACHT.”

Bas van der Veldt over de praktijkvoorbeelden: “Ten opzichte van de vorige bijeenkomst signaleer ik een toegenomen creativiteit in commerciële zin.” Tijdens het laatste uur van de bijeenkomst kon iedereen aanschuiven bij deze initiatieven om kennis en inspiratie op te doen. Ook konden zij met prangende vragen bij enkele van de sprekers terecht. Voor Albertus Laan waren dat vooral vragen over vormen van contractering, de inkooppeisen waar zorgaanbieders aan moeten voldoen en de vraag wat onderaannemerschap voor een zelfstandig atelier betekent. En wat te doen als de kans bestaat dat cliënten volgend jaar misschien niet meer komen, omdat er voor hen dichterbij huis oplossingen worden gezocht? Marion Beltman: “Het blijft van belang je successen te laten zien en de meerwaarde van je activiteiten aan te tonen.” Dat veel mensen meteen werk willen maken van alle tips en adviezen, bleek wel uit de enthousiaste reacties op de post 1ts. Wat gaat u morgen doen met vandaag? “Een verslag maken van deze bijeenkomst en daarover tien minuten bellen met het management.”

José Vorstenbosch

De *best practices* die tijdens de bijeenkomst zijn gepresenteerd staan binnenkort op het kennisplatform van Special Arts:

<http://kennisplatform.specialarts.nl/>